

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

HE 62/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle 55 vuotta täyttäneiden työllisyysasteen nostamista koskevaksi lainsäädännöksi

Työllisyysasteen nostaminen on yksi hallituskauden keskeisistä talouspoliittisista tavoitteista. Osana tätä tavoitetta pyritään nostamaan 55 vuotta täyttäneiden työllisyysastetta ja parantamaan heidän työmarkkina-asemaansa ja työssä jaksamista. Tavoite on tärkeä sekä julkisen talouden kestävyyden että osaavan työvoiman saatavuuden näkökulmasta.

On tärkeää, että työllistämistoimia kohdistetaan työuran pidentämiseen. Ikäluokkien pieneneminen näkyy jo nyt osaavan työvoiman heikkona saatavuutena yksittäisillä toimialoilla ja alueilla. Pula osaavasta työvoimasta on yksi merkittävimpiä alueellisen kasvun esteitä. Onnistuminen yli 55-vuotiaiden työllisyysasteen nostamisessa on siten tärkeää sekä kansantalouden että kuntien ja alueiden kestävän kasvun näkökulmasta.

Hallituksen esityksessä esitetään muutettavaksi palkansaajan työttömyyspäivärahaa, työttömien palveluita ja työttömyysturvan rahoitusta sekä muutosturvaa ja osa-aikaista työllistymistä koskevia säännöksiä.

Lakiesityksessä esitetyt keinot ovat kuitenkin tavoitteisiin nähden riittämättömiä. Suhteessa hyötyihin ne ovat julkiselle taloudelle kalliita, eivätkä paranna julkisen talouden kestävyysvajetta.

Jokaiseen muutosesitykseen liittyy myös uuden palvelun tai olemassa olevan palvelun sähköistämiseen liittyvät ICT-ratkaisut neuvontaan, hakemiseen ja päätöksentekoon, henkilöstön koulutukset, palveluun liittyvien lomakkeiden (paperisten ja sähköisten valmistelu). Näille muutoksille harvemmin on arvioitu hintaa, mutta jotka kasvattavat julkisen sektorin kustannuksia kohtuuttomasti suhteessa arvioituun hyötyyn.

Muutosturvakoulutus

On perusteltua, että muutosturvakoulutuksena järjestettävän koulutuksen tulee olla ammatillisia valmiuksia lisäävää tai yritystoimintaa tukevaa koulutusta, joka edistää irtisanotun henkilön nopeaa uudelleen työllistymistä. Muutosturvakoulutuksesta on myös tärkeä sopia työllistymissuunnitelmassa.

Toimeentulotuki ja velvoitetyöllistäminen

Muutosesityksen johdosta kuntien kustannukset tulevat kasvamaan sekä toimeentulotuen perusosan rahoituksen että velvoitetyöllistämisen kautta. Esityksen mukaan työllisyyden kasvun ja sen lähteiden ennustaminen on vaikeaa, joten kuntien talouden vaikutuksia koskeviin arvioihin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä. Lisäksi esitetyt työllisyysvaikutukset on arvioitu vuoden 2029 tasossa ja samaan aikaan on laskettu julkisen talouden vaikutukset pääsääntöisesti vuoden 2020 lainsäädännön avulla.

Hallituksen suunnitelmat työllisyyspalveluiden siirron ja sen rahoituksen osalta lisäävät kunnille tulevien kustannusten arvioinnin vaikeutta. Joka tapauksessa selvää on, että kuntien välittömät ja välilliset kustannukset kasvavat esityksen myötä ja että niitä ei olla esityksen mukaan kompensoimassa.

Lisäpäiviin oikeutetut henkilöt eivät ole olleet aiemmin kunnan lakisääteisen velvoitetyöllistämisen piirissä, koska nämä ovat saaneet edelleen työttömyyspäivärahaa. Ehdotettu muutos on verrattavissa kunnille annettavaan uuteen tehtävään, johon tulisi suunnata 100 %:n rahoitus.

Uudistus lisää myös työllisyyspalveluiden kysyntää ja vaikuttaa sitä kautta resurssitarpeeseen ja TE2024-uudistukseen.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jarkko Huovinen
johtaja

Erja Lindberg
kehittämispäällikkö